

Sygn. akt: I C 301/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2019 r.

Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Małgorzata Żelewska
Protokolant:	stażysta Agnieszka Bronk-Marwicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 lutego 2019 r. w G.

sprawy z powództwa **Gminy M. G.**

przeciwko **A. I.**

o eksmisję

I. nakazuje pozwanemu A. I. opuścić, opróżnić i wydać powódce Gminie M. G. lokal mieszkalny nr (...) położony w G. przy ul. (...);

II. ustala, że pozwanemu A. I. przysługuje prawo do lokalu socjalnego;

III. wstrzymuje wykonanie punktu I. wyroku do czasu złożenia pozwanemu A. I. przez powódkę Gminę M. G. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego;

IV. nie obciąża pozwanego kosztami procesu.

Sygnatura akt: I C 301/18

UZASADNIENIE

Powódka Gmina M. G. wniosła pozew przeciwko A. I. domagając się nakazania pozwanemu opuszczenia, opróżnienia oraz wydania powódce lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) w G., a także wniosła o ustalenie, że pozwanemu nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, iż jest właścicielem spornego lokalu, natomiast pozwany nie posiada tytułu prawnego do tego lokalu, gdyż umowa najmu była zawarta z G. B. (1), która zmarła w dniu 17 marca 2017r. Powód natomiast nigdy nie zawarł z pozwanym umowy najmu. W przedmiotowym lokalu pozwany zakłóca spokój, urządzając libacje alkoholowe, sprowadzając osoby trzecie i czyniąc uciążliwym zamieszkiwanie innym lokatorom budynku. Powyższe z mocy art. 17 ustawy o ochronie praw lokatorów uzasadnia wnioski, że pozwanemu nie przysługuje prawo do lokalu socjalnego. Pozwany zalega również z zapłatą wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z lokalu. Wezwany do opuszczenia lokalu pozwany nie wydał go powodowi. Powódka oświadczyła, iż nie są jej znane okoliczności uzasadniające przyznanie pozwanemu prawa do lokalu socjalnego. Powódka podniosła, że w stosunku

do lokali socjalnych w ogóle nie ma zastosowania pojęcie lokalu mieszkalnego w rozumieniu art. 691 kc i w związku z tym pozwany nie mógł wstąpić w stosunek najmu.

(pozew k. 3-4)

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa.

(protokół rozprawy z dnia 22 maja 2018r. k. 32)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka Gmina M. G. jest właścicielem lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w G. przy ul. (...). Na podstawie umowy najmu zawartej w dniu 19 marca 2016r. najemcą przedmiotowego lokalu była G. B. (2). Najemczyni zmarła w dniu 17 marca 2017r.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o umowę najmu lokalu mieszkalnego z dnia 19 marca 2016r. k. 9-10)

Za życia najemczyni do przedmiotowego lokalu wprowadził się jej syn - pozwany A. I., który opiekował się G. B. (2). Najemczyni cierpiała m.in. na niedowład kończyn.

(dowód: przesłuchanie pozwanego płyta CD k. 34, zeznania świadka K. S. płyta CD k. 73, zeznania świadka G. S. płyta CD k. 73, zeznania świadka Z. S. płyta CD k. 73)

Mieszkając w przedmiotowym lokalu pozwany doprowadził do pożaru kanapy.

(okoliczność bezsporna ustalona w oparciu: notatkę służbową z dnia 20 listopada 2017r. k. 11, zeznania świadka K. S. płyta CD k. 73, przesłuchanie pozwanego płyta CD k. 121 i 34)

Na drzewach znajdujących się pod oknami lokalu zajmowanego przez pozwanego pojawiły się śmieci w postaci damskiej bielizny, papierów i reklamówek. Śmieci zostały uprzątnięte przez dozorcę. Kolega pozwanego wyrwał dzwonek do mieszkania K. S..

(dowód: zeznania świadka K. S. płyta CD k. 73, zeznania świadka M. S. płyta CD k. 121)

W mieszkaniu pozwanego nie dochodzi awantur czy libacji alkoholowych. W stosunku do sąsiadów pozwany zachowuje się kulturalnie.

(dowód: zeznania świadka K. S. płyta CD k. 73, zeznania świadka Z. S. płyta CD k. 73)

Pozwany posiada zaległości w opłatach za przedmiotowy lokal.

(dowód: dane syntetyczne za rok 2017 k. 13, przesłuchanie pozwanego płyta CD k. 121 i 34)

Pozwany był uprawniony do zamieszkiwania w lokalu mieszkalnym nr (...) położonym w budynku przy ul. (...) w G., którego najemcą był jego ojciec T. I.. Po śmierci ojca pozwanego lokal został zwrócony Administracji (...).

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o pismo z dnia 26 maja 2017r. k. 12, przesłuchanie pozwanego płyta CD k. 121 i 34)

Pismem z dnia 10 lipca 2017r. powódka wezwała pozwanego do wydania lokalu pod rygorem skierowania sprawy na drogę sądową. Wezwanie zostało pozwanemu doręczone w dniu 10 lipca 2017r. Pismem z dnia 21 sierpnia 2017r. powódka ponowiła wezwanie. Do dnia wyrokowania lokal nie został wydany.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o wezwanie z dnia 10 lipca 2017r. k. 14 wraz z dowodem doręczenia k. 14v, wezwanie z dnia 21 sierpnia 2017r. k. 15 wraz z dowodem doręczenia k. 15v, pismo z dnia 19 stycznia 2018r. k. 17)

W latach 2017-2018 pozwany korzystał z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w G. w formie zasiłków celowych.

(okoliczności bezsporne ustalone w oparciu o: pismo Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w G. z dnia 26 kwietnia 2018r. k. 29, przesłuchanie pozwanego płyta CD k. 121 i 34)

Pozwany utrzymuje się z prac dorywczych, z których uzyskuje wynagrodzenie w kwocie około 1.000 zł miesięcznie. Z zawodu pozwany jest ślusarzem – spawaczem i brukarzem. Ponosi wydatki na zakup leków (80 zł), biletu miesięcznego (100 zł), opłaty za telefon (20 zł), opłaty za mieszkanie, prąd i wodę (180 zł). Pozwany choruje na boreliozę, ma drętwienie rąk. Pozwany nie posiada tytułu prawnego do innego lokalu, nie ma także możliwości zamieszkania u rodziny. Pozwany ma córkę, jednak nie ma ustalonego obowiązku alimentacyjnego. Pozwany ma konkubinę, która wynajmuje pokój w R..

(dowód: przesłuchanie pozwanego płyta CD k. 121 i 34)

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, dowodu z zeznań świadków K. S., G. S., Z. S. i M. S. oraz dowodu z przesłuchania pozwanego.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy, Sąd nie dopatrył się żadnych podstaw do kwestionowania wiarygodności i mocy dowodowej powołanych powyżej dokumentów przedłożonych przez strony oraz wezwane instytucje w postaci umowy najmu lokalu socjalnego, wezwań do opuszczenia lokalu, a także zaświadczeń dotyczących korzystania przez pozwanego ze świadczeń pomocy społecznej oraz protokołów wywiadu środowiskowego. Podkreślić należy, iż żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności tych dokumentów, prawdziwości twierdzeń w nich zawartych, ani też nie zaprzeczyła, iż osoby podpisane pod tymi pismami nie złożyły oświadczeń w nich zawartych. Forma i treść przedmiotowych dokumentów nie budzi również wątpliwości Sądu. Natomiast, jedynie w części za wiarygodny dowód w sprawie Sąd uznał notatkę służbową z dnia 20 listopada 2017r. Zważyć należy, iż przedmiotowa notatka została sporządzona przez pracownika Urzędu Miasta G. na okoliczność zgłoszenia przez sąsiadów pozwanego naruszenia przez niego porządku domowego. Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe, w szczególności zeznań świadków, spośród opisanych w notatce zachowań, potwierdziły jedynie, że z winy powoda doszło do pożaru kanapy. Natomiast wskazane w notatce zdarzenia w postaci awantur czy libacji alkoholowych nie znajdują potwierdzenia w osobowym materiale dowodowym.

W ocenie Sądu zeznania przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków w zakresie dotyczącym zachowania pozwanego jako lokatora, są wiarygodne. Zdaniem Sądu świadkowie zeznawali zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą, szczerze, a ich zeznania są ze sobą zbieżne.

Sąd dał również wiarę zeznaniom pozwanego co do jego sytuacji osobistej, rodzinnej i majątkowej, możliwości zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, a także zamieszkiwania w spornym lokalu mieszkalnym. W ocenie Sądu zeznania pozwanego były szczerze, wewnętrznie spójne i nie budziły wątpliwości w świetle zasad doświadczenia życiowego oraz logicznego rozumowania.

Podstawę prawną roszczenia powódki o wydanie przedmiotowego lokalu stanowi przepis art. 222 § 1 kc, zgodnie z którym właściciel może żądać od osoby, która włada jego rzeczą, aby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela prawo do władania rzeczą. W świetle powołanego przepisu przesłankami roszczenia windykacyjnego są:

- 1) własność podmiotu podnoszącego roszczenie;
- 2) faktyczne władanie rzeczą przez podmiot, przeciwko któremu kierowane jest roszczenie;

3) brak skutecznego względem właściciela uprawnienia do władania rzeczą, które przysługiwałoby osobie, która rzeczą faktycznie włada (por. M. Gutowski (red.) Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1-449¹¹, wyd. 1, 2016).

W świetle przedłożonych dokumentów uznać należało, że powódka Gmina M. G. jest właścicielem lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w G. przy ul. (...). Okoliczność ta została wykazana za pomocą dokumentu w postaci wydruku z aktualnej treści księgi wieczystej. Bezsporne było również, że pozwany A. I. faktycznie włada spornym lokalem mieszkalnym i dotąd nie wydał go właścicielowi, mimo licznych wezwań ze strony powódki. Nie było również sporu, że najemcą przedmiotowego lokalu była matka pozwanego G. B. (2), która zmarła w dniu 17 marca 2017r. Jak wynika z zeznań świadków pozwany wprowadził się do przedmiotowego lokalu jeszcze za życia matki w celu sprawowania nad nią opieki. Jak dodał pozwany najemczyni cierpiała na niedowład kończyn i wymagała stałej opieki ze strony osób trzecich. Z uwagi na chorobę dotychczasowej opiekunki opiekę przejął pozwany. Zamieszkanie pozwanego odbyło się za zgodą najemczyni, stąd uznać należało, że pomiędzy nią a pozwanym została zawarta umowa użyczenia. Nie ulega wątpliwości, że stosunek użyczenia był pochodną umowy najmu i tym samym ustał z chwilą wygaśnięcia stosunku najmu. Okoliczność, że pozwany aktualnie nie posiada żadnego tytułu prawnego do przedmiotowego lokalu była bezsporna. Na rozprawie w dniu 22 maja 2018r. pozwany bowiem zeznał, że ma świadomość, że zajmuje lokal bez tytułu prawnego. Z tych przyczyn Sąd uznał, iż skoro pozwanemu nie przysługuje uprawnienie do władania rzeczą, to żądanie powódki zasługuje w tym względzie na uwzględnienie i na podstawie art. 222 § 1 kc orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku.

Zgodnie z dyspozycją przepisu art. 14 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego, Sąd zobowiązany jest z urzędu badać przesłanki w zakresie orzeczenia o uprawnieniu do lokalu socjalnego wobec osób których dotyczy nakaz opróżnienia lokalu. W przedmiotowej sprawie strona powodowa wywodziła jednak, że pozwanemu nie przysługuje uprawnienie do lokalu socjalnego z mocy art. 17 ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego, albowiem pozwany zakłóca spokój, urządza libacje alkoholowe, sprowadza osoby trzecie, czyniąc uciążliwym zamieszkiwanie innym lokatorom budynku. Zgodnie z treścią art. 17 powołanej powyżej ustawy przepisów art. 14 i 16 nie stosuje się, gdy powodem opróżnienia lokalu jest stosowanie przemocy w rodzinie lub wykraczanie w sposób rażący lub uporczywy przeciwko porządkowi domowemu, albo niewłaściwe zachowanie czyniące uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku albo gdy zajęcie lokalu nastąpiło bez tytułu prawnego. Jak wskazuje się w doktrynie niewłaściwe zachowanie czyniące uciążliwym korzystanie z innych lokali w budynku należy na gruncie ww. przepisu rozumieć identycznie jak w art. 685 kc. Rażące zachowanie winno być zatem rozumiane jako ciężkie, poważne i zawinione (niekoniecznie powtarzalne), zaś zachowanie uporczywe jako zachowanie powtarzalne lub trwałe, nieuzasadnione okolicznościami. Trafne jest stwierdzenie, że niewłaściwe zachowanie – tj. bezprawne (np. niezgodne z udzieloną zgodą na prace remontowe) lub niezgodne ze zwyczajami, dobrymi obyczajami, zasadami współżycia społecznego – również musi być długotrwałe lub powtarzające się, co wywieść można z istoty uciążliwości albo jednorazowe, ale rzeczywiście ciężkie (por. K. Osajda (red.), Tom VI B. Prawo spółdzielcze i mieszkaniowe. Komentarz, Warszawa 2018). Z kolei, pojęcie porządku domowego nie ogranicza się do regulaminu określającego zasady postępowania w trakcie zamieszkiwania w lokalu znajdującym się w danym budynku. Chodzi o zbiór powszechnie obowiązujących i akceptowanych zasad kultury oraz norm obyczajowych, które nie muszą być wyrażone w umowach czy aktach prawa stanowionego (por. K. Osajda (red.), Tom VI B. Prawo spółdzielcze i mieszkaniowe. Komentarz, Warszawa 2018). Nie ulega wątpliwości, że wykraczanie przeciwko porządkowi domowemu winno być rażące i uporczywe, a więc powtarzalne. Na podstawie zebranego w niniejszej sprawie materiału dowodowego Sąd jednak uznał, że zachowanie powoda nie spełnia przesłanek o jakich mowa w powołanych powyżej przepisach. Jak wynika z zeznań świadków będących sąsiadami pozwanego w trakcie zamieszkiwania A. I. miały miejsce trzy incydenty, przy czym z pewnością tylko jeden z nich (tj. pożar kanapy) można bez żadnych wątpliwości przypisać pozwanemu. Zresztą, pozwany sam potwierdził, że ogień w mieszkaniu zaprószył od papierosa, który miał mu spaść. Pozwany samodzielnie próbował ugasić pożar kanapy, a gdy mu się to nie udało wezwał Straż Pożarną. Natomiast, sprawstwo pozwanego w przypadku dwóch pozostałych incydentów tj. wyrwania dzwonka sąsiadce K. S., a także wyrzucenia śmieci przez okno, nie jest pewne. K. S. zeznała, że dzwonek wyrwał kolega pozwanego. Jednak nawet, gdyby uznać, że pozwany jest odpowiedzialny za wszystkie wymienione powyżej incydenty, to i tak nie można przyjąć, że zostały spełnione przesłanki określone w art. 17 ustawy. Zważywszy

bowiem należy, iż były to zachowania incydentalne, jednostkowe, a nadto nie przekraczały one w sposób rażąco zasad współzycia sąsiedzkiego. Nie ma zatem wystarczających podstaw, aby zachowanie pozwanego uznać za uporczywe, powtarzające się, ani również nie można przyjąć, że było rażąco naganne. Jednocześnie, z zeznań sąsiadów wynika, że pozwany nie urządza libacji alkoholowych, nie wszczyna awantur, jest grzeczny w stosunku do sąsiadów, mówi „dzień dobry”. Z tych przyczyn nie ma podstaw do uznania, że w stosunku do pozwanego obowiązek orzekania o lokalu socjalnym jest wyłączony.

W świetle aktualnej linii orzeczniczej Sądu Najwyższego należało uznać, że pozwany jest lokatorem w rozumieniu ustawy o ochronie praw lokatorów. Jak bowiem stwierdził SN w uchwale z dnia 15 listopada 2018r., III CZP 49/18, L., osoba korzystająca z lokalu mieszkalnego na podstawie umowy użyczenia, zawartej z najemcą lokalu bez zgody wynajmującego wymaganej w art. 688² kc, jest lokatorem w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1234 ze zm.). Zgodnie z art. 14 ust. 4 ustawy sąd nie może orzec o braku uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego wobec:

- 1) kobiety w ciąży,
- 2) małoletniego, niepełnosprawnego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 1998 r. Nr 64, poz. 414, Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756 i Nr 162, poz. 1118 i 1126, z 1999 r. Nr 20, poz. 170, Nr 79, poz. 885 i Nr 90, poz. 1001 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136 i Nr 19, poz. 238) lub ubezwłasnowolnionego oraz sprawującego nad taką osobą opiekę i wspólnie z nią zamieszkałą,
- 3) obłożnie chorych,
- 4) emerytów i rencistów spełniających kryteria do otrzymania świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) bezrobotnych,
- 6) osoby spełniającej przesłanki określone przez radę gminy w drodze uchwały

- chyba że osoby te mogą zamieszkać w innym lokalu niż dotychczas używany. W myśl art. 14 ust. 3 ustawy Sąd, badając z urzędu, czy zachodzą przesłanki do otrzymania lokalu socjalnego, orzeka o uprawnieniu osób, o których mowa w ust. 1, biorąc pod uwagę dotychczasowy sposób korzystania przez nie z lokalu oraz ich szczególną sytuację materialną i rodzinną.

W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie istniały przesłanki obligatoryjne do przyznania pozwanemu takiego uprawnienia. Zgodnie z uchwałą Nr XIII/255/15 Rady Miasta G. z dnia 28 października 2015r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy M. G. (Dz. Urzędowy Województwa (...) z dnia 27 listopada 2015 r. poz.3608 oraz Dz. Urzędowy Województwa (...) z dnia 23.02.2016r. poz. 767 w sprawie sprostowania błędu) prawo do ubiegania się o wynajęcie lokalu socjalnego mają osoby znajdujące się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, nie posiadające tytułu prawnego do lokalu, których średni miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego w okresie 6 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie przekracza 100% najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym i 75% najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym. W dacie zamknięcia rozprawy kwota najniższej emerytury wynosiła 1.029,80 zł. Zważyć należało, że w dacie wyrokowania pozwany prowadzący jednoosobowe gospodarstwo domowe utrzymywał się z prac dorywczych, z których uzyskiwał dochód do 1.000 zł miesięcznie. W związku z powyższym należało uznać, że pozwany spełnia przesłankę o jakiej mowa w art. 14 ust. 4 pkt 6. Nadto, za przyznaniem pozwanemu lokalu socjalnego przemawia jego sytuacja osobista i zdrowotna. Pozwany utrzymuje się z prac dorywczych, w poprzednich latach korzystał ze świadczeń pomocy społecznej. Niskie dochody pozwalały mu na zaspokojenie tylko podstawowych potrzeb związanych z utrzymaniem. Nadto, pozwany jest osobą samotną, schorowaną (leczy się na boreliozę). Sytuacja życiowa pozwanego uzasadnia także przyznanie mu lokalu socjalnego na podstawie art. 14 ust. 3 ustawy. Jednocześnie należy zaznaczyć, że pozwany nie ma tytułu prawnego do żadnego innego lokalu ani nie ma możliwości zamieszkania np. u rodziny.

Wobec powyższego, skoro pozwany spełnia przesłanki o jakich mowa w ustawie o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, to Sąd zobowiązany był do ustalenia mu uprawnienia do otrzymania lokalu socjalnego, zaś na podstawie art. 14 ust. 6 wyżej cytowanej ustawy, Sąd nakazał wstrzymanie wykonania opróżnienia lokalu do czasu złożenia pozwanemu przez Gminę M. G. oferty zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego.

O kosztach procesu Sąd orzekł na mocy art. 102 kpc i odstąpił od obciążania pozwanego kosztami. Nie ulega wątpliwości, że przepis art. 102 kpc urzeczywistnia zasadę słuszności, będącą odstępstwem od zasady odpowiedzialności za wynik procesu. Zważyć jednak należy, iż nieskonkretyzowanie w tym przepisie „wypadków szczególnie uzasadnionych” oznacza, że to sądowi rozstrzygającemu sprawę została pozostawiona ocena, czy całokształt okoliczności pozwala na uznanie, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, przemawiający za nieobciążaniem strony przegrywającej spór kosztami procesu w całości lub w części. Takie stanowisko znajduje również potwierdzenie w orzecznictwie. W wyroku z dnia 2 października 2015r. I ACa 2058/14 LEX nr 1820933 Sąd Apelacyjny w Warszawie stwierdził, że sposób skorzystania z przepisu art. 102 kpc jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu orzekającego i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępienie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążenia kosztami procesu strony przegrywającej spór. Ustalenie, czy w danych okolicznościach zachodzą "wypadki szczególnie uzasadnione", ustawodawca pozostawia swobodnej ocenie sądu, która następuje niezależnie od przyznanego zwolnienia od kosztów sądowych. Zgodnie natomiast ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartym w postanowieniu z dnia 22 lutego 2011r. II PZ 1/11 trudna sytuacja życiowa, majątkowa, zdrowotna, osobista, która uniemożliwia pokrycie przez stronę kosztów procesu należnych przeciwnikowi, należy do okoliczności uzasadniających odstępienie od zasady wyrażonej w art. 98 § 1 kpc. Dokonując tej oceny sąd orzekający winien kierować się własnym poczuciem sprawiedliwości, a podważenie oceny tego sądu wymaga wykazania że jest ona wadliwa. Nadto, należy zwrócić uwagę, że zastosowanie przepisu art. 102 kpc nie wymaga osobnego wniosku od strony przegrywającej. Powinno ono być ocenione w całokształcie okoliczności konkretnego przypadku, z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego do kręgu tych okoliczności zalicza się między innymi ciężką sytuację strony przegrywającej (por. wyrok SN z dnia 17 listopada 1972r., I PR 423/72, OSNC 1973, Nr 7-8, poz. 138).

Jak wskazano powyżej pozwany posiada aktualnie dochód w kwocie około 1.000 zł miesięcznie, co pozwala mu na zaspokojenie tylko podstawowych potrzeb związanych z utrzymaniem. Pozwany nie posiada stałego zatrudnienia, utrzymuje się z prac dorywczych, okresowo korzysta z zasiłków celowych z pomocy społecznej. Nadto, pozwany jest osobą schorowaną, leczy się m.in. na boreliozę, ma niedowład rąk. Nie ulega wątpliwości, że obciążenie pozwanego nawet częścią kosztów procesu może wpłynąć tylko i wyłącznie na pogorszenie jego sytuacji materialnej oraz spowodować, że nie będzie miał wystarczających środków np. na pokrycie kosztów leczenia. Zresztą, przy braku dochodów i majątku, egzekucja kosztów procesu mogłaby okazać się bezskuteczna. Dlatego też sytuacja majątkowa i osobista pozwanego przemawia za odstępieniem od obciążania go kosztami procesu.